

пк ванр. проф. др Срђан Старчевић, председник комисије

пк доц. др Милан Михајловић, члан комисије,

доц. др. Јелена Петровић, ментор и члан комисије

Мастер рад студента Кристине Радовић,

Извештај комисије о оцени мастер рада,

доставља –

КАТЕДРИ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

На основу Одлуке Већа за друштвено хуманистичке науке Војне академије број 622-24 од 20.02.2026. године, којом смо одређени у Комисију за оцену и одбрану мастер рада под називом „Поређење патриотизма и потрошачког етноцентризма припадника Војске Србије и цивила“, студента Кристине Радовић, као и на основу члана 24. Статута Војне академије („СВЛ“ бр. 29/2021) и Правилника о пријави и одбрани завршних радова („СВЛ“ бр. 22/2022) и увида у предметни мастер рад, комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

о завршном раду на мастер академским студијама

1. Биографски подаци кандидата

Кристина Радовић, поручник Војске Србије, је рођена 29.11.1999. године у Крушевцу, општина Крушевац. Основну школу "Кнегиња Милица" у Доњем Рибнику, завршила је са просеком 5,00. Средњу школу, Гимназију "Вук Карацић" завршила је у Трстенику са просечном оценом 5,00. Војну Академију, смер Логистика одбране, модул Општа логистика завршила је 2022. године, са просеком 8,65 и стекла звање дипломираног

инжењера логистичког инжењерства. Назив дипломског рада је био „Набавка намештаја Универзитета одбране”.

По завршетку Војне академије распоређена је у јединице Централне логистичке базе, место службовања Београд. Годину дана је вршила дужности командира вода у Интендантској чети, а од 2024. године је постављена у Команди 1. Логистичког центра, као референт за интендантуру. Мастер академске студије на Војној академији у Београду, студијски програм Економија одбране уписала је 2022. године на ком је успешно положила све предвиђене испите.

У току школовања објавила је и научни рад током школовања, из области којом се мастер рад бави: Петровић, Ј., Радовић, К. (2025). Потрошачки етноцентризам и животни стилови припадника система одбране. *Политика националне безбедности*, 29(2), 155-183. DOI: 10.5937/pnb29-58263 (M 24).

2. Опис завршног рада

Мастер рад под називом „Поређење патриотизма и потрошачког етноцентризма припадника Војске Србије и цивила“ изложен је на 65 страна текста. Текст рада је илустрован са две слике и 12 табела. У попису литературе наведене су укупно 83 референце, претежно страних аутора, које су коришћене при изради мастер рада. Коришћени теоријски извори задовољавајуће су наведени.

Мастер рад садржи осам поглавља. Прво поглавље је Апстракт са кључним речима написан на српском и енглеском језику, са припадајућим кључним речима и који прати одговарајућу IMRD шему, чија су правила доследно поштована и у самом раду, с обзиром на то да је у питању емпиријски, истраживачки рад, који представља оригинални допринос науци и који је по свом предмету и циљу истраживања интердисциплинаран и доприноси корпусу знања из области економије, психологије, социологије и војних наука.

У Уводном делу презентовани су предмет и циљ рада, општа и посебне хипотезе и друштвени и научни значај истраживања. Први део рада је посвећен теоријским основама, где се дефинишу појмови обухваћени истраживањем патриотизам, економски патриотизам, економски етноцентризам, понашање потрошача, вредности потрошача у односу на одабир

производа при куповини, као и приказ основних трендова потрошачког етноцентризма у свету.

Други део рада се односи на Методологију научног истраживања. У овом поглављу су приказане методе рада: опис узорка, процедура прикупљања података, листа независних и зависних варијабли истраживања, списак и опис примењених мерних инструмената – упитника, а наведене су и технике обраде података.

У трећем делу рада су приказани Резултати спроведеног истраживања, са детаљним описом резултата добијених у истраживању након примене адекватних статистичких процедура за обраду података.

Четврти део рада се односи на научно засновану Дискусију добијених резултата, уз осврт на постављене полазне хипотезе у истраживању. Почетне хипотезе истраживања су детаљно продискутоване у контексту добијених резултата, како потврђене, тако и оповргнуте, уз додатни осврт и допуну у виду објашњења зашто су резултати показали одступања у односу на почетне претпоставке, као и довођење у везу са резултатима претходних истраживања, како домаћих, тако још више и страних, будући да ова тема није широко експлоатисана у домаћој научној заједници, што мастер раду даје додатну тежину и значај, истичући његов оригинални допринос научним дисциплинама попут економије, психологије, социологије, војних наука, а нарочито утирући пут даљем развоју теме у оквиру других завршних радова (дипломских, мастер и докторских дисертација) у оквиру студијског програма Економија одбране на Војној академији, будући да су добијени резултати веома значајни и по питању примењивости и у пракси, те да су по први пут мерни инструменти примењени у војној средини и да су показали адекватне мерне карактеристике.

Пето поглавље поглавље је посвећено Закључцима рада, у којима је представљена синтеза предмета, циљева и добијених резултата уз кратак осврт на значај истраживања и даље могуће правце намењене будућим истраживачима заинтересованим за ову област.

У шестом поглављу је дат списак коришћене Литературе, стране и домаће, а у поглављу седам су у Прилозима приказани мерни инструменти коришћени у самом истраживању.

3. Анализа рада са кључним резултатима

Предмет истраживања мастер рада кандидаткиње Кристине Радовић је сложен и интердисциплинаран и бави се испитивањем разлика у области патриотизма и потрошачког етноцентризма између припадника ВС и цивила, са циљем да се установи да ли постоје разлике у цивилном и војном сектору у области ова два научна концепта: у погледу чега се разликују, као и колики би био интензитет те разлике у односу на употребљене мерне инструменте. Стога је у самој методологији рада присутан и мултидисциплинарни приступ, будући да је сам мастер рад конципиран као емпиријско истраживање, са јасно дефинисаном и прецизираном IMRD шемом која је основ за писање експлоративних истраживања.

Кандидаткиња је у мастер раду представила резултате добијене на узорку 88 припадника Војске Србије и 111 цивилних лица, као контролне групе. Након Уводног дела, у којем је дат опис свих релевантних појмова којима се истраживање бави и осврта на претходна истраживања на ове теме, кандидаткиња је поставила једну полазну, општу хипотезу, главну хипотезу и седам посебних хипотеза. Резултати спроведеног истраживања су потврдили полазну хипотезу, да је економски патриотизам је у већој мери заступљен међу припадницима Војске Србије, у односу на цивилно становништво. Са друге стране, главна хипотеза и посебне хипотезе су делимично потврђене, што оставља простор другим истраживачима, за репликацију истраживања на другим узорцима, са другим инструментима или детаљнију проверу социјално-демографских варијабли, како би се што прецизније одредила веза патриотизма и потрошачког етноцентризма.

Главни резултат истраживања јесте да је потрошачки етноцентризам и свест о значају куповине домаћих производа присутнија код припадника ВС него код цивила, али и да је, осим припадности систему одбране, ниво образовања значајан социјално-демографски фактор који има улогу интервенишуће варијабле и који модификује везу између припадности систему одбране и ставова према важности концепта потрошачког етноцентризма, за разлику од пола. Са друге стране, независне варијабле нису значајно доприносиле разликама нити могућности предикције нивоа патриотизма, ни по питању националне везаности, ни по питању глорификације сопствене нације, али потрошачки

етноцентризам је ипак било могуће предвидети на основу познавања скора на скали глорификације.

У наставку рада су добијени резултати разматрани у контексту домаћих и страних истраживања која су се претходно бавила овом тематиком и понуђена су објашњења за резултате који нису били у складу са постављеним хипотезама. Такође, кандидаткиња је у раду сугерисала и апликативне могућности, како саме теме, тако и добијених резултата у свакодневном раду и функционисању ВС, што и јесте био смисао рада. У закључку је кандидаткиња истакла да је важно указати како цивилима, тако и нижеобразованим припадницима ВС на значај ове теме на будућим обукама и различитим нивоима курсева из области економије одбране, као и да је полазницима потребно скренути пажњу на то да постоје и други начини путем којих се могу оснажити одбрамбене способности земље. Поред тога, кандидаткиња исправно закључује да је практични значај рада могућност примене добијених резултата као основа за израду стратегија јавних кампања и економских политика о важности куповине домаћих производа, а нарочито истиче да је значајно укључити Војску Србије као кључног актера у ширењу идеје економског патриотизма, кроз подршку домаћим компанијама у процесима набавке и логистике.

4 . Закључак и предлог

Комисија сматра да је кандидаткиња спровела истраживање према усвојеним методолошким стандардима и да је реализовала постављене циљеве рада. Кандидаткиња је адекватним избором и употребом научно-истраживачких метода испитала ваљаност постављених хипотеза, како генералне, тако и посебних. На основу изнетог предлажемо Катедри друштвених наука Војне академије да прихвати мастер рад кандидаткиње Кристине Радовић, под називом „Поређење патриотизма и потрошачког етноцентризма припадника Војске Србије и цивила “ и одобри његову јавну усмену одбрану.

У Београду, 23.02.2026. године

Чланови комисије:

Председник комисије,
пк ванр, проф. др Срђан Старчевић

Члан комисије,
пк доц. др. Мидан Михајловић

Ментор,
доц. др. Јелена Петровић

